

Sygn. akt II AKa 168/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Danuta Matuszewska (spr.)

Sędziowie: SSA Krzysztof Noskowicz

SSA Krzysztof Ciemnoczołowski

Protokolant: referent-stażysta Patrycja Gałęzowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku Marii Baran

po rozpoznaniu w dniu 18 lipca 2013 r.

sprawy

H. S.

oskarżonej z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

A. F.

oskarżonej z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 18 grudnia 2012 r., sygn. akt **III K 55/10**

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelacje za oczywiście bezzasadne;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. S. (Kancelaria Adwokacka w B.) kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych brutto tytułem kosztów obrony z urzędu oskarżonej H. S. w postępowaniu odwoławczym;

III. zwalnia oskarżone z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, zaś poniesionymi w toku tego postępowania wydatkami obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

H. S. i A. F. zostały oskarżone o to, że w okresie od 1999r. do maja 2003r. w I., działając wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wykorzystując swoje stanowiska i tak: H. S. będąc zatrudniona na stanowisku referenta ds. (...) Zrzeszenia (...) w I. odpowiedzialną między innymi za :

- prowadzenie rozliczeń poprzez księgowanie dowodów wpłat,
- kontrolę czynszów i windykację,

prowadząc w sposób niezgodny z prawdą dokumentację działalności gospodarczej Zrzeszenia poprzez wykonywanie szeregu operacji księgowych między innymi w postaci :

- dokonywanie zmian księgowości,
- przeksięgowości z konta na konto,
- generowanie fałszywych dowodów nie znajdujących potwierdzenia we wpłatach realizowanych do kasy

oraz

- poświadczanie nieprawdy przy prowadzeniu i aktualizowaniu kartotek lokali mieszkalnych w programie komputerowym (...),

które to czynności miały na celu ukrycie przywłaszczonych w kasie pieniędzy uzyskiwanych z tytułu opłat najemców lokali, a także zastępując okresowo kasjerkę A. F. i dokonując przywłaszczenia przyjmowanych pieniędzy pochodzących z opłat, natomiast A. F. będąc zatrudniona na stanowisku kasjerki Zrzeszenia odpowiedzialną między innymi za :

- przyjmowanie wpłat za czynsze, opłat za wodę oraz zaległości czynszowe,
- codzienne sporządzanie raportów kasowych i przekazywanie ich do dekretacji,

poprzez przywłaszczenie przyjmowanych w kasie pieniędzy, a także prowadzenie w sposób niezgodny z prawdą dokumentacji działalności Zrzeszenia poprzez poświadczanie nieprawdy na raportach kasowych co do faktycznej kwoty przyjętej w kasie gotówki, która to czynność miała na celu ukrycie przywłaszczonych pieniędzy uzyskiwanych z tytułu opłat na najem lokali, wyrządziły Zrzeszeniu (...) w I. szkodę majątkową znacznej wartości w kwocie co najmniej 340.134,94 zł;

tj. o czyn z art.284§2 kk w zw. z art.294§1 kk i art.271§3 kk w zw. z art. 11§2 kk w zw. z art. 12 kk

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 18 grudnia 2012r. w sprawie sygn. III K 55/10:

1. uznał oskarżone H. S. i A. F. winnymi tego że, w okresie od 2000 roku do maja 2003 roku w I., działając wspólnie i w porozumieniu z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, pracując na stanowiskach odpowiednio – H. S. – referenta, a od 1.09.2000 roku jako referenta do spraw (...) A. F. - jako kasjerki Zrzeszenia (...) w I., przywłaszczyły sobie pieniądze w łącznej kwocie 22.877,70 zł, przy czym skutek taki został osiągnięty poprzez dokonywanie nieprawdziwych przeksięgowości, poświadczanie nieprawdy w dowodach wpłaty co do ich wysokości, dokonywania zmian przy prowadzeniu i aktualizowaniu kartotek lokali mieszkalnych w programie komputerowym (...), nie wpłacania do kasy Zrzeszenia (...) w I. pieniądze wniesionych przez lokatorów z tytułu opłat za czynsze, wodę, oraz poświadczanie nieprawdy w raportach kasowych co do faktycznej kwoty przyjętej w kasie Zrzeszenia (...) w I. gotówki, to jest przestępstwa z art. 284§2 kk w zbiegu z art. 271§3 kk w zw. z art. 11§2 kk oraz art. 12 kk i za to na podstawie art. 284§2 kk z zw. z art. 11§3 kk wymierzył oskarżonym H. S. i A. F. kary po 1 roku i 4 miesiącach pozbawienia wolności i na podstawie art. 33§2 kk wymierzył kary grzywnien w wysokości po 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwoty po 10 złotych każda;

2. na podstawie art. 69§1 kk w zw. z art. 70§1 pkt 1 kk wykonanie wyżej orzeczonych kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonym H. S. i A. F. na okres próby po 3 lata;

3. na podstawie art. 46§1 kk orzekł wobec oskarżonych H. S. i A. F. środek karny w postaci obowiązku solidarnego naprawienia szkody w kwocie 22.877,70 złotych na rzecz Zrzeszenia (...) w I.;

4. zwolnił oskarżone od uiszczenia opłat sądowych i ponoszenia kosztów postępowania, którymi obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli obrońcy oskarżonych.

Obrońca oskarżonej A. F. zaskarżył powyższy wyrok w całości.

Na zasadzie art. 438 pkt 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę jego wydania, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na dowolnym uznaniu, jakoby oskarżona A. F. dopuściła się popełnienia inkryminowanego jej czynu, podczas gdy nie pozwala na to prawidłowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej A. F. od popełnienia zarzucanego jej czynu, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonej H. S. w oparciu o art. 425§1 i 2 kpk oraz art. 444 kpk zaskarżył powyższy wyrok w całości.

Powołując się na treść art. 427 §2 kpk i 438 pkt 2 kpk wyrokowi temu zarzucił naruszenie przepisów postępowania art. 5§2 kk i art. 7 kpk mający wpływ na treść orzeczenia polegający na nierozstrzygnięciu poważnych wątpliwości istniejących w sprawie w zakresie czynu zarzucanego oskarżonej w a/o, których usunięcie nie było możliwe, na niekorzyść oskarżonej, a także ocenie materiału dowodowego w sposób sprzeczny z zasadami prawidłowego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego, których konsekwencją był błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, że w ramach współsprawstwa, przywłaszczyła wraz z A. F. mienie Zrzeszenia (...) w I. na kwotę łączną 22.877,70zł, poprzez dokonywanie nieprawdziwych przeksięgowania, poświadczanie nieprawdy w dowodach wpłat co do ich wysokości, dokonywania zmian przy prowadzeniu i aktualizowaniu kartotek lokali mieszkalnych w programie komputerowym (...), nie wpłacaniu do kasy Zrzeszenia (...) w I. pieniędzy wniesionych przez lokatorów z tytułu opłat za czynsze, wodę, oraz poświadczanie nieprawdy w raportach kasowych co do faktycznej kwoty przyjętej w kasie Zrzeszenia (...) w I. gotówki, w sytuacji gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy taką możliwość wyklucza.

W związku z powyższymi zarzutami na podstawie art. 437 § 1 kpk wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanych jej czynów.

Wniósł również o zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego za postępowanie apelacyjne wg norm przepisanych, albowiem nie zostały one uiszczone ani w całości ani w części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obrońców oskarżonych A. F. i H. S. są oczywiście bezzasadne.

Sąd Okręgowy prawidłowo przeprowadził przewód sądowy, gromadząc materiał dowodowy pozwalający na merytoryczne zakończenie sprawy.

W oparciu o wyniki postępowania dowodowego Sąd I instancji dokonał zasadnych ustaleń stanu faktycznego, doszedł do prawidłowych wniosków w kwestii winy oskarżonych, kwalifikacji prawnej przypisanego im czynu, jak też co do wymiaru kar.

Wbrew wywodom obydwu apelacji, Sąd I instancji nie dopuścił się, rozpoznając przedmiotową sprawę, obrazy przepisów postępowania, ani też będącego skutkiem takiej obrazy, błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku.

Prawo swobodnej oceny dowodów należy do najistotniejszych prerogatyw sądu orzekającego. Kierując się tym prawem sąd może jako wiarygodne ocenić niektóre z przeprowadzonych dowodów, a odmówić takiej wiary innym, byleby

swoje stanowisko jasno i przekonująco przedstawił w uzasadnieniu orzeczenia. Takiemu zadaniu Sąd I instancji w przedmiotowej sprawie w pełni sprostał. Dokonana szczegółowo przez Sąd I instancji ocena całokształtu okoliczności ujawnionych na rozprawie jest swobodna, ale nie zawiera cech dowolności i jako taka pozostaje pod ochroną prawa procesowego (art. 7 k.p.k.). W przekonaniu Sądu odwoławczego, apelacje obrońców A. F. i H. S. nie zawierają takich argumentów, które by wskazywały, że Sąd orzekający w istocie dopuścił się błędów w zakresie zasad logicznego rozumowania w ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego .

Odmawiając wiary wyjaśnieniom oskarżonych , które nie przyznawały się do popełnienia zarzucanego czynu, Sąd I instancji nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów zakreślonych art. 7 k.p.k. , nie uczynił tego bowiem bezkrytycznie, ale po wszechstronnym rozważeniu całokształtu okoliczności ujawnionych na rozprawie.

Przecząc swojemu sprawstwu, oskarżone jako przyczynę szkód powstałych w majątku pokrzywdzonego Zrzeszenia (...) w I. wskazywały brak porządku w dokumentacji księgowej i systemie komputerowym, A. F. podniosła ponadto, że występowały sytuacje, kiedy wychodziła z biura pozostawiając dokumentację bez dozoru, podczas jej nieobecności wpłaty dokonywane przez najemców przyjmowane były przez inne osoby, pomieszczenie kasy nie było zabezpieczone i każdy miał do niej dostęp- jak wskazała w toku konfrontacji z H. S.: „...każdy mógł wejść i przywłaszczyć pieniądze...” (k. 148).

Sąd odwoławczy aprobuje w pełni ocenę Sądu I instancji, że wyjaśnienia oskarżonych są niewiarygodne i stanowią wyraz przyjętej przez nie linii obrony.

Rację ma Sąd Okręgowy, że nadzór i kontrola nad podległymi pracownikami pełniony był przez B. P. prawidłowo, a wykrycie przestępczej działalności oskarżonych uniemożliwiały dokonywane przez H. S. operacje przeksięgowania i doksięgowania w programach komputerowych. W świetle całokształtu okoliczności sprawy w pełni uprawniony był Sąd I instancji do przypisania A. F. i H. S. przywłaszczenia pieniędzy w łącznej kwocie 22.877,70 zł pochodzących z wpłat dokonywanych przez lokatorów do kasy pokrzywdzonego Zrzeszenia.

Przytoczyć w tym miejscu należy za Sądem Okręgowym, że na kwotę tę składa się 14.028,16 zł z tytułu 82 wpłat lokatorów, które to wpłaty nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji księgowej i systemie księgowym, 4.873,90 zł zaksięgowane na konto czynszowe A. F. z tytułu 13 wpłat, które nie mają potwierdzenia w dokumentacji kasowej i 3.975,64 zł zaksięgowane na konto czynszowe H. S. z tytułu 11 wpłat, które nie mają potwierdzenia w dokumentacji kasowej.

Wyliczeń tych Sąd I instancji dokonał w oparciu o treść opinii biegłego R. K., których wniosków obrońca oskarżonej A. F. (tak jak i obrońca H. S.)- nie podważa. Opinia biegłego R. K., jako że oparta na analizie całokształtu zgromadzonych w sprawie dokumentów, słusznie została obdarzona przez Sąd I instancji walorem rzetelności i wiarygodności.

Zgodzić się należy z zawartymi w skardze obrońcy A. F. rozważaniami odnoszącymi się do istoty konstrukcji współsprawstwa. Rzecz jednak w tym, że wbrew wywodom apelacji, w przedmiotowej sprawie występują elementy niezbędne dla przypisania oskarżonym działania wspólnie i w porozumieniu.

Mechanizm działania oskarżonych dobrze uwidoczniają okoliczności, prawidłowo ustalone przez Sąd Okręgowy, obrazujące sposób w jaki rozdysponowana została kwota 800 zł wpłacona przez A. S.- 210 zł zaksięgowano na rzecz A. F., 171,51 zł na rzecz H. S., 418,49 zł na rzecz A. S..

W skardze obrońców A. F. i H. S. brak jest argumentów, które mogłyby poddawać w wątpliwość zgodność takiego ustalenia Sądu I instancji z rzeczywistym stanem rzeczy.

Słusznie podkreśla Sąd Okręgowy wzajemną współzależność oskarżonych wynikającą z zajmowanych przez nie stanowisk kasjerki i referenta. Zasady logicznego rozumowania przekonują, że w istocie, bez udziału A. F. nie było możliwe wprowadzenie danych nieprawdziwych w dokumentacji księgowej Zrzeszenia. Sąd odwoławczy nie dostrzega

potrzeby przytaczania w tym miejscu szczegółowych, a przy tym zasługujących na pełną aprobatę rozważań Sądu I instancji zawartych w pisemnych motywach wyroku (str 41- 43).

Jedynie polemiczny charakter mają uwagi skarżących co do oceny przez Sąd meriti, że po ujawnieniu niedoboru oskarżone dobrowolnie podpisały czek in blanco. Nie był to zresztą, jak przekonują pisemne motywy zaskarżonego wyroku, dowód o szczególnie ważkim znaczeniu dla przypisania sprawstwa H. S. i A. F..

Przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym , właściwie Sąd I instancji zakwalifikował zachowanie się oskarżonych jako wyczerpujące znamiona występku z art. 284§2 k.k. w zb. z art. 271§3 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Wymierzone oskarżonym kary po roku i 4 miesiące pozbawienia wolności nie są ani nadmiernie łagodne, ani nadmiernie surowe są to kary sprawiedliwe, które należy uznać za uwzględniając wszelkie dyrektywy wskazane art. 53§1 i 2 k.k.

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje, że Sąd I instancji należy uznać za uwzględniając wszystkie okoliczności wiążące się z poszczególnymi wskaźnikami wymiaru kary, miał na względzie okoliczności przemawiające tak na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonych. Z pewnością H. S. i A. F. są sprawcami zasługującymi, aby warunkowo zawiesić im wykonanie orzeczonych wobec nich kar pozbawienia wolności. Wymierzone oskarżonym grzywny po 100 stawek dziennych (przy ustaleniu wysokości stawki dziennej na kwotę najniższą ustawą dopuszczalną) nie mogą zostać ocenione jako nadmiernie surowe, zważywszy wysokość korzyści uzyskanej w drodze przestępstwa przez H. S. i A. F.. Żadnych też zastrzeżeń nie nasuwa orzeczony w stosunku do oskarżonych środek karny w postaci obowiązku solidarnego naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego.

Nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji obrońców, zaskarżony wyrok jako trafny, utrzymano w mocy .

O kosztach obrony z urzędu oskarżonych w postępowaniu odwoławczym orzeczono na mocy art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982r Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. nr 146, poz. 1188) § 14 ust.1 pkt 5 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu / Dz.U. nr 163 , poz. 1348 z późn. zm. / .

Sąd Apelacyjny na mocy art. 624§1 k.p.k. zwolnił oskarżone od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze uznając, że ich uiszczenie byłoby dla nich zbyt uciążliwe zważywszy nałożone na nie zaskarżonym wyrokiem obowiązki finansowe.